

Pakasqa Historia Chusku Chunka Yupaymanta — Kimsa Chunka Yupayniyuq`´´

Ezequiel chunka hukniyuq

Jeff Pippenger

2026-09-02

Ezequielqa qillqasqanpi, Jerusalén llaqta muyuykusqa kasqanmi “señal” nisqa, chaymi prueba kachkan mayqanwanmi wiñay pacha destinoyninchikpa rakinakusqa hamunqa; imaraykuchus chaymi bestiapa rikchayninpa ruwakusqanta señalakun.

“Señorqa sut’ita rikuchiwashan uywaqa rurasqa llanthunqa kamasqa kanqa manaraq tiempo de gracia wichq’akunankama; chaymi Diospa llaqtanpaq hatun pruebakuy kanqa, mayqenwan wiñay kawsayninkupa destino-nin t’aqwisqa kanqa. ...”

“Kaymi pruebananmi Diospa llaqtan runakuna charinanku tiyan manaraq sellasqa kachkaptinku. Llapa pisiwanpas Diosman kasukuyninkuta rikuchişkuna, Paypa leyninta waqaychaspa, hinaspa llulla sábadota mana chaskispanku, Señor Dios Jehovápa unanchan uraman churakunku, hinaspa kawsayniyuq Diospa sellonta chaskinqaku. Hanaq pachamanta hamuq cheqaq kayta saqerparispa, domingo sábadota chaskiqkunataq, bestiapa unanchanta chaskinqaku.” Manuscript Releases, volume 15, 15.

Jerusalén llaqtamanta Cestiuspa “señal” nisqanrayku ayqekuq cristianokunaqa chayta rurarkunku ñawpaqmantapuni willasqa kasqankurayku, hinaspaq “señal” chayamunqanta reqsisqankurayku. Bestiapa lantin rikch’ayninpa kamarisqanta reqsiyqa domingo leyman pusak “ruwaykunata,” “waqaychaykunata,” hinaspa “kuyuykunata” reqsiymi. “Señal” nisqata hunt’achiq profético imaymanakunaqa señal manaraq chayamushaspa ñawpaqta unanchasqa kananmi. Cestius muyuyta qallarisqanpachaqa señal ima kasqanta yachanapaq yachakuyqa ñam qhipamanña karqan.

“Ñanmi wakichiykuna ñawpaqman purishan, hinaspa kuyuykuna rurakushanmanta, chaykunam tukunku uywaman rikch’akuqta ruraspa. Kay pacha historiapi ruwasqa kanqa imayman ruwaykuna, chaykunam kay qhipa punchawkunapaq profecía nisqapa willakusqankunata hunt’achinqa.” Review and Herald, April 23, 1889.

Wakichiykuna, Kuyuykuna, hinaspa Ruwasqakuna

“sumaqchasqakuna”, “kuyuykuna” hinaspa “ruwasqakuna”qa pruebanamanta ñawpaqta reqsikuyta atinankum.

“Tukuy ima Diosqa profetismoq historiapi nispa sut’inchasqa, ñawpaq p’unchawkunapi hunt’akunanpaq karqanqa, hunt’akunña; chaynallataq llapan ima qhipaman hamunanpaq kashaqmi kanan ordenninpi kanqa. Danielqa, Diospa profetan, cheqaqpi sayan. Juanpas cheqaqpi sayan. Apocalipsispi Judá ayllumanta Leonqa profecía yachaşkunaman Danielpa libronta kicharirqan, chay hina Danielqa cheqaqpi sayashan. Payqa testimoniunta apamun, Señorpa payman rikch’aypi rikuchisqaqman hina, hatun hinaspa mancharikuypaq solemnne

eventokunamanta, chaykunata yachananchikpaq, imaraykuchus hunt'akuyninkupa punku punkullanpiña sayashanchik."

"Historiawan profeciawampipas Diospa Simin rikuchin cheqaq kaywan pantasqa yachachiywan unaymanta pacha aswanraq mast'arikuspa puriq ch'aqwayta. Chay ch'aqwayqa manaraq tukusqachu, kunankamallam purishan. Imakunachus ñawpaqpi karqan, wakmanta kutimunqaku." Selected Messages, libro 2, 109.

Ñuqanchikqa "yachananchikmi" "hatun hinaspa solemne kaq ruwaykunata, hunt'akuy-ninkupa chiqap punku punkunpi sayashaspa." Chay punku punkuqa reqsichiwanichikmi chay ruwaykunata ñawpaqmantaraq unanchananchikpaq, manaraq hunt'akunankukama.

"Ichaqaqa qillqaykuna proféticopa mana llamp'u señalninkunaqa kay hawka rikch'ariypi huk tikrayta qawachin. Uywacha hina waqrangkunaq kaq animalqa dragónpa siminwan rimarin, hinaspataq 'ñawpaq animalpa tukuy atiynta ñawpaqninpi rurarin.' Paganismomanta papadomanta rikurirqan chay qatiqkunaq espiritunqa yapamanta rikurinqa. Profecía nin kay atiyniyuqqa ninqa 'kay pachapi tiyaqkunaman, animalpaq rikchayninta ruwanankupa.' [Revelation 13:14.] Chay rikch'ayqa ruwasqa ñawpaq animalman, ichaqa leopardoman rikch'akuq animalman, chaymi kinsa angelpa willakuyninpi rikuchisqa kaq. Kay ñawpaq animalwanqa Romana Iglesiata reqsichin, huk cuerpo eclesiástico, civil atiyniyuq p'achallisqa, tukuy mana allin yuyayniyuqkunata muchuchiypaq autoridadniyuq. Animalpaq rikchayninqa huknin religiosoq cuerpota reqsichin, chay hina atiyniyuq p'achallisqata. Kay rikch'aypa kamachiyninqa chay animalpa rurayninmi, paypa hawka wiñariyninwan, llamp'u simikunawanpas, Estados Unidospaq ancha sut'i señalanana hina kasqanrayku. Kaypiqa papadopa rikchaynin tarikun. Suyunchik iglesiakuna, paykunapura comúnmanta hap'isqa iñiypa puntukunapi hukllachaspa, Estadota kallpachanku decretokunata hunt'achinampaq hinaspa institucionninkunata sayachinampaq, chaypacha Protestante Américaqa Romana jerarquíapa rikchayninta ruwasqa kanqa. Chaymantataq cheqaq iglesiapa qatiqkunaqwan atacasqa kanqa, imaynan Diospa ñawpaq llaqtan runakuna kasqanku hinata. Casi llaqa pachak watakunaqa qawachin imam bigotismo hinaspa millay sunqu kayta ruwayta atin, Diosman servichkasqankuta nispas, Iglesiapaq hinaspa Estadopaq derechonkuna waqaychaspa. Protestante iglesiakuna, Romapa purisqan ñanpi purispa, kay pachapa atiyniyuqkunawan alianza ruwaspa, concienciaq libertadninta hark'ayta munasqankuta chay hinallataq rikuchirqanku. Qanchis chunka wata pachapi waranqa mana conformistaministrokuna Iglesia de Inglaterraq kamachiynin urapi ñak'arirqanku. Qatiykunaqa sapa kuti hamun secular gobiernocunaq religiónman favoritismo ruwasqanrayku." Spirit of Prophecy, volumen 4, 277.

Uywaqpa rikch'ayninpa rurasqankunaqa ñawpaqta Estados Unidos llaqtapi hunt'akun, chaymanta qhipamantaqa kay pachapi tukuy hinantinpi.

"Suaq llaqtakunaqa Estados Unidospa rurasqanta qatipanqu. Payqa ñawpaqman pusaspapas, chay hinaqa kikin sasachakuymi hamunqa llaqtanchikman kay pachapi tukuy partikunapi." Testimonios, tomo 6, 395.

Milán Llaqtapi 313 watapi kamachisqa Edictoqa ruwasqa kaypa qallariyninta rikuchin, chaymantapas Qanchis Punchawniyuq Adventistakunapaq wichqasqa punkutapas reqsichin. Inti

hayk'aq lado occidentalpi Constantino, inti hayk'aq lado orientalpi Licinio ima, Edictoman huk tratadopa kasarakuyta yapakurqanku, Constantinoqa kуска panin Constantia-ta Licinioman qusqanrayku, Daniel chunka hukniyuq profetapa historiampi suqta tratado kasarakuykunamanta tawa kaqpi profetapa siq'impí rikuchisqa kasarakuypi. Ñawpaq iskayqa nortewan surwan awqanakuyman tupaq karqanku, qhipa iskayqa este wan oeste ukhupi llaqta ukhupi awqanakuyman karqanku, qhipa iskayñaq papa iglesiapa atiyinwan estadopa atiyinwan simbólicamente kasarakuykuna kanku.

Antíoco II Theosqa warmin Laodice I-ta saqirparispa, Ptolemaico panapaq ñusta Bereniceta (Ptolomeo II-pa ususin) warmichakurqan hina 252 a. C. watapi. Seleúcida Imperiopa tratadopi ruwasqa kasarakuykunaqa norte reywan sur reywan chawpipi hunt'asqa karqan, ichaqa; 313 watapi tratadopi ruwasqa kasarakuyqa inti lloqsimuy lado emperadorwan inti yaykuy lado emperadorwan chawpipi karqan.

Antíoco II Teospa 252 a. C. wataspi tratadomanta kasarakuyqa, Seleúcida Imperiopa qallariyninta rikuchirqan, chay imperioq históriapi tukukuyninman chayanankama, Daniel chunka hukniyuqpi, chay chunka versículomanta soqtayuqkama nisqakunapi rikuchisqa hina. Seleúcida imperiopa qhipa históriapin huk tratadomanta kasarakuyta Antíoco III el Grande rurachirqan, ususin Cleopatra I Syra-ta (profecía historiapi ñawpaq Cleopatra) Ptolomeo V-man quspaq, 193 a. C. watapi. Chay pacha Ptolomeo Vqa yáqapas 16 watayuq karqa, Cleopatra I Syrataq yáqapas 10 watayuq. Paykunapa kasarakusqankuqa pisqayuq Siria guerramanta qhipa diplomático allinchakuy karqa. Daniel chunka hukniyuqpi alfaq tratadomanta kasarakuy, norte reyniyuqwan sur reyniyuqwan, iskay kaq Siria guerrapa tukukuyninta señalarqan.

Qhipa qullasqa Cleopatraqa willakuq pacha historiapiqa Julius Caesarwan tinkurqan, chaymantataq Mark Antonywanpas. Julius Caesar wañuchisqa kaptin 44 a.C. watapi, iskay kaq Triunvirato nisqaqa 43 a.C. watapi kamarisqa karqan. Kimsa runakuna chay triunviratotaqa hunt'asqaku, chay kimsamantapas huknin, Marcus Lepidus sutiyuq, Octavianoq qarqusqan kiptin chay kimsa-hukllachasqa tinkuymanta, inti lloqsimuq suyumanta Mark Antonywan inti yaykumusqa suyumanta Octavianwan atipanakuyqa qallarirqan. Brundisium llaqtapi, 40 a.C. watapi, inti lloqsimuq suyumanta hinallataq inti yaykumusqa suyumanta iskay awqakuna ukhupi huk tratado rurasqa karqan. Chay tratadoqa Octavianpa ñañan Octaviawan Mark Antonywan kasarakuynintapas hap'irqan. Chay tratadoqa, paywan kуска kasarakuywan ima, mana sayarirqachu; hinaspapas Mark Antony Cleopatrawan hukllaykusqan qhipaman, 32 a.C. watapi Octaviata divorciarqan. Actium maqanakuypi, 31 a.C. watapi, inti lloqsimuqwan inti yaykumusqa suyukunapa qhapaq kayninkuna huk kallpallapi huñusqa karqan, chaymantataq Octavianqa Augusto Caesar sutiyuq tukurqan, romano hatun k'anchayninwan atiyinwanpas aswan hanaq patanpa unanchaqnin.

Proféticamente, el primer matrimonio de tratado de Daniel once fue entre los reyes del norte y del sur, en un intento de poner fin a las hostilidades entre los dos contendientes que luchaban por restablecer el imperio de Alejandro Magno. Ese primer matrimonio de tratado entre los seléucidas y los Ptolomeos de Egipto fue el matrimonio de tratado alfa de los reinos seléucida y ptolemaico, el cual tipificaba el matrimonio de tratado omega entre esos mismos dos poderes. En el último, o

matrimonio de tratado omega, la primera, o alfa, Cleopatra de la historia egipcia llegó a ser el vínculo profético con la última, u omega, Cleopatra; cuya relación con Marco Antonio vino a ser el punto de referencia para el divorcio de Octavia y Marco Antonio. El divorcio señaló la renovación de las hostilidades entre Marco Antonio del oriente y Octaviano del occidente, las cuales terminaron en la batalla de Accio en 31 a. C.

40 a. C. watapi Brundisiumpi rimanakuy-tinkuchiy casarasqaqa inti lloqsimuyninwan inti yaykuywan maqanakuyq alpha traton casarasqan karqan, hinallataq Laodicewan Antiochus II Theo-wan tratopi casarasqankuqa hanaq llaqtawan uray llaqtawan maqanakuyq alpha-nin karqan. 313 watapi tratopi casarasqaqa Mark Antonywan Octaviawan alpha traton casarasqanpaq omega-nin karqan, hinallataq Ptolemy Vwan Cleopatra I Syrawan tratopi casarasqankuqa hanaq llaqtapa uray llaqtapawan qhapaq suyukunapa omega traton casarasqan karqan. Kimsa tratopi casarasqakuna, 313 watapi omega traton casarasqaman pusasqankuqaqa, llapanku tinkunku, hinaspataq Milán Edictowan tupaq willakuypi sut'ichasqa profetico caracteristicakunapaq kimsa testigokunata qunku. Tawa chiqap tratopi casarasqakuna—inti lloqsimuyninmanta, inti yaykuyninmanta, hanaqmanta, uraymantawan—hukllapi tinkunku papakunapa ishka simbólico tratopi casarasqankuwan.

496 watapi, francokunapa qhapaq rey Clovisqa Clotildawan casarasqa karqan. Clotildaqa Burgundia llaqtamanta princesa karqan, Burgundia suyupi rey Chilperic II-pa ususin. Taytanpas mamantanpas ayllu ukhupi atiy waqaychanakuypi wañuchisqa kaptin, tiyunpa amachakuynin ukhupi kawsarqan, hinaspataq 493 watapi Clovis I francokunapa reyninman warmiqasqa qosqa karqan. Payqa católica karqan, chayqa Romanapa Iglesiaña Niceno/ortodoxo iñiyninta hap'iqmi karqan. Chaymi payta chay pacha achka huk germanico ayllukunapa qhapaq mirayninkunamanta sapancharqan, paykunapa arriano cristianokuna kasqankurayku. Maman Caretenaqa católica karqan, hinaspataq Clotildaqa chay iñiypi wiñachisqa karqan. Yuyarisqa kachkan Clovita mana sayk'uspa mañakusqanrayku, paganismota saquespa católica bautismota chaskinampaq; chaymanta qhipataq 496 watapi tikrakuyninga Franciaqa ñawpaq historiapi, inti hayk'aq “occidental” nisqa cristianismopa historiapi, aswan ancha importa ruwaykunamanta hukninmi.

Clovis nisqaqa rimarirqan: Tolbiac maqanakuyta atipaspankuqa, Clotilda-pa católica iñiyninman kutirispas bautizakusqami kanqa, nispa. Alemanni kunapa rey nirqa wañusqa karqan, paykunapa soldadokunapas chinkarqan, hinaspataq francokuna atirqaku. Chay atiy qhepamanqa Clotildaqa Reims llaqtamanta Obispo Remigius-ta kamachirqan Clovis-ta yachachinanpaq, hinaspataq payqa bautizakusqa karqan (unay yachayman hina Navidad p'unchawpi 496 watapi), achka waranqa maqana runankunawan kuskas.

Clovisqa Franks runakunapa rey karqan, kunan p'unchaw simipiqa Franciaqa reyninmi nisqa kanman. Paymi ñawpaq kaq Europa reykunamanta, qhipaman tukukuyninpi paganokuna yupaychasqankuta saquespay, catolicismoman kutirirurqa. Chayraykum Clovisqa “Iglesia Católicaq kuraj churin” hina qhawasqa, Francia-taq sutichasqa, “Iglesia Católicaq kuraj ususin” nispa. 1980 watapi, papa Juan Pablo II Francia-man watukuspan tapurqa: “Francia, Iglesiaq kuraj ususin, ¿bautismoykikama cheqaqchu kanki?”

Clovispa Niceno Catholicismoman tikrakuyñinmi huk unanchaq kasarakuy puriypa qallariyninta reqsisichin, chaymi pusanqa 538 watapi unanchaq tratadopi kasarakuyman. Clovismanta pacha, kay pachapi reykunawan qhelli y huchata ruwaspa puriq warmiwan unanchaq tratadopi kasarakuyqa Daniel chunka hukniyuqpi ñawpaq tawa tratadopi kasarakuykunawanmi rikuchisqa karqa. Clovisqa Europapi ñawpaq rey karqa Roma iglesiata soldadokunawanpas qullqi wampas yanapaq; chayraykun Clovisqa Daniel chunka hukniyuqpi willasqa historiapi rikuchisqa kachkan.

Chaymanta makikuna paypa ladonpi sayarinaku, kallpasapa santuarionta qhelli yachinqaku, sapa p'unchaw sacrificiota qechuykuyta ruwaspa, chay ch'inniyachiq millay abominacionta churankaku. Daniel 11:31.

Clovisqa watapi 496-pej qallarín Europapi kamachiy ruwanakuna “sayarinankupaq” papakunapa kamachisqanta yanapanankupaq, chay kamachiy atiywan wichariqtin. Chaymi qallarín huk simbólicomanta kasarakuy puriyta. Kay versiculopi “makikuna”pas qhelli yachinqaku “kallpayoq santuario”-ta, mayqanmi pagano Roma-manpas papal Roma-manpas Roma llaqtalla.

Ishkay Santuarioqkuna

Danielpa qillqapi iskay hukniray hebreo simikuna kashan, chaykunata “santuario” nispa tikranku. Hebreo simikuna ‘miqdash’ hinallataq ‘qodesh’ nisqakunapas “santuario” nispa tikranku, ichaqa qodeshqa huk sagrado kaqlatam rikuchiya atin, chaymanta miqdashqa contexto nisqaman hina sagrado santuariotapas, mana sagrado santuariotaqpas rikuchiya atin.

“kallpachasqa kallpapa wasin” kinsa chunka hukniyuq versiculopiqa ‘miqdash’ nisqa simim, hinallataq Romaq kallpanpa wasinta rikuchin, mayqinchus pagano Romaqpaqpas papal Romaqpaqpas Roma llaqtam karqa. Actium maqanakuyman pacha, maypachachus Octaviano imperiota hukllachasqa, pagano Romaqa mana atipasqa karqa kimsa pachak soqta chunka watakuna (huk pacha) tukuykama, Daniel chunka hukniyuq t'aqapi iskay chunka tawa versiculopa hunt'asqanman hina.

Payqa allin kawsaywan yaykunqa, suyupiq aswan wirayuq cheqakunamanpas; hinaspan rurankaqmi imatapas mana rurasqankuta taytankunaqa, nitaq taytankunapa taytankunapas; payqa paykunaman rakinqa apamusqan qichusqata, saqueota, qapaq kaytapas: arí, sinchi pukllanakuq wasikunapa contranman yuyayninkunata hamut'anqa, huk p'unchawkama. Daniel 11:24.

Roma pagana llaqtan Roma llaqtamanta kamachiptin mana atipay atina karqan; ichaqa Constantino 330 watapi hatun llaqtata Constantinoplaman astachiptin, iskay chunka tawañiqin versiculopi nisqa “pacha” hunt'akusqa karqan. Daniel qanchispi kinsa waqrakunamanta qhepa kaq waqra (Godos) llaqtamanta qarqosqa kaptin, Roma papal profecía nisqa hina Biblia profeciapa pichqañiqin qhapaq suyu hina 538 watapi tronoman yaykurqan. Godoskunaqa Romata muyurqanku; ichaqa tukukuypi kutirikuqanku, Justinianopa generalnin Belisario llaqtata waqaychasqanrayku. Chaymantaqa Iglesia Romana hatun kamachiywan chunka iskay pachak soqta chunka watakunata kamachirqan, Napoleon papa apachispa qarqochiptin hinaspa 1798 watapi karu ñawpaqman wikch'uchiptin kama.

Roma, “ch’aman kallpayoq santuario”, “qhellichasqa” karqa (qhellichasqa nispa, “ch’irisqa utaq chinkachisqa” niyta munan), llaqtapa contra mana tukuq maqanakuy mantawan hamuq “makikuna” rayku; chayqa aswanqa Apocalipsis capítulo ochoq ñawpaq tawa trompetankunawan sut’inchasqa kachkan.

Pacha 496 watamanta qallarishpa shamusqa historiapi rikuringa Roma llaqta qhelliychisqa kasqanta, imaraykuchus Roma imperiopa atiniyninmanta hinallataq k’anchayninmanta tikraspa Romano Católico imperiopa atiniyninman hinallataq k’anchayninman churakusqanrayku. Chay brazokunaqa paganismo nisqa religionta, kay pasajepi “sapa p’unchaw” nisqa simiwan sutichasqata, qichurqanku, Niceno Catolicismo nisqa religionta chaskisqankurayku.

Vouilley maqanpi, Clovisqa Alarico Ipa kamachisqan arriano visigotakunata atirqan hinaspa Aquitaniata hap’irqan. Chay atipaynin qhipanpi, 508 watapi, inti lloq’e qhapaq Anastasio I (Constantinopla llaqtapi) Clovista visigotakunapa contran atipayninrayku hatuncharqan. Gregorio de Tours ninmi Anastasioqa Clovispa kamachikuynin qillqakunata apachispa consul kasqanta rurasqa. Tours llaqtapi, San Martínpa iglesianpi, Clovisqa púrpura unkutawan llach’apawan churakurqan, umanman diademata churakurqan, lloqsispa caballopi purirqan, hinaspa runa tantakuyma qurita qullqitawan t’aqirqan. Gregorio ninmi chay p’unchawmanta pacha consul nisqa qaparisqa karqan hinaspa romano qhapaqpa riqsisqan karqan: Clovisqa inti ch’inpi cheqaq cristiano qhapaqmi kasqa. Payqa premiota chaskirqan arriano visigotakunata p’akisqanrayku, paykunataqa Constantinoplas contran sayarqanmi. 508 wataqa inti lloq’e qhapaqpa sut’inchasqa ñawpaqman hatunchasqan watanmi: católico franco qhapaqta—iglesia, atipay, hinaspa romano cheqaq kay, llapan huk rikch’aypi. 508 wataqa franco católico qhapaq suyu Galia llaqtakunapi aswan kallpayoq católico atiyiniyoq hina sayarisqan watanmi, arriano visigotakunapa kamachiyninta p’akisqan qhipan. Clovisqa ñawpaq hatun bárbaro qhapaqmi Niceno Catholicismopaq maqanakun arriano qhapaq suyuukunapa contran; chayrayku payqa Francia llaqtapa ruleta “Iglesiapa piwra phiwi ususi” nisqapa ñawpaq rikch’ayninmi. Clovisqa 496 watamanta 508 watakama pacha p’unchaykunata rikuchin, hinaspa simbólico casarakuy tratadopa alpha unanchanmi. 508 watamanta 538 watakama kimsa chunka watakunaqa Justinianowanmi rikuchisqa kanku, paymi procesiónpa omega unanchan.

538 watapiqa, “rikaku” nisqakunaqa papal atiyiniyta kay pachapa tronoman churakurqan 1260 watakunapaq. Chaymi 496 watapi qallarisqa kasarasqa puriy tukukuyninpi simbólicamente tratopi kasarasqa hunt’asqa karqan. 1798 watapiqa, Roma llaqtapa papa wan Francia llaqtapa Cloviswan qallarisqa tratopi kasarasqaqa anulakusqa karqan, Francia llaqtapa Napoleón papal atiyiniyta divorciaspa, generalninta papata prësu apachiqtin.

Alfa simbólicopa tratadu matrimonial papalpa, mayqanpas 496 watapi matrimonio procesionninta qallarisqa karqan, 538 watapi domingo kamachiypi tukukuyninman chayarqan; chaymanta qhepamanqa 1798 watapi anulakusqa karqan, hinaqtinmi Daniel chunka hukniyuqpi llapa huk tratadu matrimonios hinallataq karqan. Apocalipsisqa yapaykun papalpa matrimonial relacionninta Europapa reykunawan hinaspa catholicismopa papakunawan, imaraykuchus Apocalipsis chunka iskayniyuqpa dragonninqa iskayninmi: Satanáspas, pagan Romaq reykunapas.

“Chaynaqa, dragón nisqaqa, ñawpaqtaqa Satanás-ta sut’inchay, ichaqa iskay kaq yuyaypiqa, pagano Romaq unanchaqninmi.” The Great Controversy, 439.

Apocalipsispi Juanqa kimsa imakunatam willawanchis reykunaqa (dragón) Catholicismopa lamar uywaman qorqanku chayta.

Uywa riqsqaytaqmi karqa huk otorongo hina, chakinkunaqa karqaku huk ukumariypa chakinkuna hina, siminñataq karqa huk pumaq simin hina; dragonñataq payman qorqa kallpanta, tiyananta, hatun kamachikuyninta. Apocalipsis 13:2.

496 watapi, Europa suyukunapa reykunankuna qallarisqanku papal uywa-man “atiyninkuta” quspayku, chayta rikuchispa soldadokuna kallpawan hinaspa qullqi yanapayninwan. Paykunaqa imperionkupa umalliq llaqtanta Constantinopla-man astarqanku 330 watapi, chaymi Roma llaqta saqisqa karqa papal kamachiy “tiyanan” hina. Chaymanta qhipaman “maki-kunakuna” reqsichirqanku papal iglesiata tukuy iglesiakunapa uman hina 533 watapi, Justinianoq kamachisqanwan. Chay kamachisqapiqa yaykurqanmi soldadokuna kallpankuta hap’ispalla qatikachaypaq, papadoqa pikunatachus qhapaq simipi heretikokuna nispa suticharqan, chayhinataqmi paykunapa sivil “kamachiy” papakunapa makinkunaman churakurqa.

Papadowan Europapi reykunawan alpha tratadopi kasarakuyqa Cloviswanmi 496 watapi qallarín. 508 watakamanqa paganismo, suyupi kamachisqa religión kasqan, Niceno Catholicismopa religiónninraykumi qichusqa karqa. 533 watapitaq Justinianoqa papadota llaqa iglesiakunapa uman kasqanta riqsichirqan, hinaspataq sapa tronoq legal kamachikuyninta papal podermanmi qoykurqan.

Tukuy Qallariynin, Tukuy Tukukuynin Tiyanan

Wata 330-peqa, Roma llaqtaqa Roma iglesiapa makinman saqisqa karqa, chaypi tiyaykuspa qhiparinqa Cristopa iskay kutin hamuyninpi nina quchaman wikch’usqa kanan kama. Wata 538-peqa, papal tronomanmi yapamanta ofisialta tiyaykuchisqa karqa; chay hinapi 330-manta 538-kama historiata riqsichin huk profético pacha hina, mayqinchus qallarín huk alpha tiyaykuwan, tukukunataq huk omega tiyaykuwan. Chay pachaqa Biblia profeciapi tawaq ñiqi qhapaq suyuq tukukuyninta rikuchin (Pergamos), huk sapa kuti aswan urayman urmay hina, 330 watapi qallarísqa, 538 watapi tukuq, Thyatira chayamuptin. Ichataq, 538 qhipamanpas Roma occidentalwan orientalwan pisi-pisimanta chinkayllatanraq qatirqanku; ichaqa chay pachaqa qallarín tiyaykuta qoywan, chaymi Roma llaqtata papadoman 330 watapi qoyta rikuchin, chaymanta 538 watapi chay tiyaykuqa mana llaqtapa tronu sapanchu karqa, aswanpas chay llaqtawan rikuchisqa qhapaq suyupa tronnin karqa.

330manta 538kamaqa hukllachasqa profético pacha kachkan, papapa kallpachasqa kayninpa “pusaq” señalninkunata sut’inchaypaq. Chay pusaq puriyninkuna yapamanta rikurimun papapa wañuchi ch’akaynin hampisqa kasqanpi, utqay hamuq domingo kamachiypi.

Pusaq puriykunamanta ñawpaq kaqmi karqa Roma llaqtata papal atiyninman qusqa kay; pusaq kaq puriyki karqa chay llaqtata Biblia willakuyki phisqa kaq qhapaq suyuq tiyanan kamachi tiana kananpaq qusqan. Chaymi reqsichin 538 watata tiyanan hina, hinallataq “pusaq kaq puriy hina,

ñawpaq qanchis puriykunamanta kasqan.” Ñawpaq puriyimi karqa tianata qusqan, pusaq kaq puriypis karqa tianata qusqan; chayrayku, 330 watapi ñawpaq puriyimi alfa, 538 watataq omega. Iskay tiyana, kimsa waqra qichusqa, sapa p’unchay ruwaq qichusqa, Clovispa kutirikusqan, Justinianopa kamachikuynin ima kуска pusaq hunt’a puriykunata ruwanku, chaykunataq reqsichinku kasarakuyma puriq hatun puriyta, qhipamanpas kasarakuyta.

1798 watapi, Francia, chunka Europa reynikunata riksichiq kallpa, 538 watapi papadota tronoman churachirqan, chay kikin tronomantataq papadota uraykachirqan. 538manta 1798kama historiapi rikuchisqa alfa tratoyuq kasarakuyqa, Apocalipsis chunka qanchisniyuqpi papal kallpapa chunka reyninkunawan omega tratoyuq kasarakuyta rikch’achin. 496manta 538kama kasarakuy procesionqa pusaq ruwaykunata rikch’achin, chaykuna Estados Unidospa qhepa pusaq presidentenkunawan tupachkan. Cloviswan Franciataq chunka Europa reynikunapa unanchankuna kanku. Paykunaqa Estados Unidosta riksichinku, paymi manaña karu punchawpi hamuq domingo leypi Apocalipsis chunka qanchisniyuqpa chunka reyninkunamanta ñawpaq rey tukunanpaq.

Daniel chunka huk ñiqin kapítulonpi ñawpaq pichqa tratadupa casarakuykuna qhepa p’unchaykunapi sojta kaq, tukukuq tratadupa casarakuywan tupanku. Chay norteqwan surq alpha nisqa omega nisqa tratadupa casarakuykunaqa surmanta novia-ta alpha nisqatan reqsichin, omega nisqataq nortemanta novia kan. Roma paganaq tratadupa casarakuykunapi, alpha novia inti lloqsimuy ladomanta qochaman qusqa karqa, hinaspa 313 watapi omegaqa qochamanta novia karqa. Chay tawa casarakuykunaqa profecíapi hukllachasqa kashanku Cleopatra ñawpaq kaqwan Cleopatra qhepa kaqwan. Roma papalpa simbólico tratadupa casarakuyñinqa qosanqa rikuchirqan chunka reykunamanta profético confederaciónpa ñawpaq reynin hina, paykunaqa novianwan kуска huñunakuspa—Romaq puka yanaq warmiwan. Chay divorcioqa rurakurqan chunka reykunapa ñawpaq reyninrayku 1798 watapi.

313 watapi rimanakuy casarakuyqa papal atiyniyoqpa qhipa watapi rimanakuy casarakuyta rikuchin, Estados Unidoswan—Apocalipsis chunka qanchispi chunka reykunamanta ñawpaq reywan; iskay waqrayoq atiyniyoq, Franciaq iskay waqrayoq atiyinwan rikch’achisqa. Cloviswan 496 watapi qallarisqa historiata, chaymanta tukuypi Justinianopa kamachikuyninman 533 watapi chayasqa, hinaspa 538 watapi papadopa tronopi tiyachisqanman pusasqa, 1989 watamanta domingo ley kama historiata rikuchin.

Kaykunata qatiq qillqapiqa qatikusunmi.